

**STRATEGIE SVAZU PODNIKATELŮ VE
STAVEBNICTVÍ V ČR PRO KRIZOVÉ
OBDOBÍ 2009-2012**

STRATEGIE SVAZU PODNIKATELŮ VE STAVEBNICTVÍ V ČR PRO KRIZOVÉ OBDOBÍ 2009-2012

Cílem tohoto dokumentu je:

1. Informovat vládu ČR o předpokládaném vývoji českého stavebnictví a podílu státní správy na obnově jeho dynamiky.
2. Inspirovat manažery a majitele stavebních podniků k přijetí a realizaci efektivních strategických rozhodnutí o dalším vývoji jejich firem.
3. Formulovat úkoly, které SPS v následujícím období musí jako strategické operace provést, aby se podpořil opětovný dynamický vývoj odvětví stavebnictví.

Motto:

Svět po krizi bude podstatně jiný než svět dosavadní. Proto se i stavebnictví musí výrazně změnit.

Varování:

"Hodnota zadaných veřejných stavebních zakázek se za I.pololetí 2009 snížila ve srovnání s druhým pololetím 2008 o 37 %." (Zdroj:ČSÚ, 07/2009)

Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR (dále jen SPS) ve spolupráci s ÚRS PRAHA, a.s. a dalšími odborníky zpracoval a vydal v roce 2007 publikaci "Strategie - vize stavebnictví do roku 2015". Analýzy, obsažené v této publikaci, jsou stále platné a není nutné je příliš korigovat. Stačí je doplnit o údaje z roku 2008. Co se ovšem týká strategických cílů, priorit i vize stavebnictví jako významného oboru národního hospodářství ČR, je třeba provést jejich podstatnou aktualizaci, s ohledem na krizové změny v české i celosvětové ekonomice v posledních dvou letech.

Krise prokázala nezbytnost kvalifikované strategie. Firmy, které mají zpracovanou kvalifikovanou strategii a umějí strategicky řídit, dokáží krizi překonat. Nejlepší z nich si dokonce svou pozici posílí.

Strategické řízení je ovšem jednou ze slabých stránek managementu českých firem. Mnoho českých firem žádnou strategii vůbec nemá, a proto jsou krizí překvapeny, nevědí, jak na ni reagovat nebo reagují opožděně. Managementy mnoha českých firem obsah i formu strategie nesprávně chápou. Zaměřují ji s dlouhodobými plány, které mohly být úspěšně využívány v období relativní stability a kontinuálního vývoje. Tyto plány vycházely z možnosti extrapolovat předchozí tendence a stanovit pro dlouhé časové období poměrně přesně a detailně definovatelné zadání. Naproti tomu **úkolem kvalifikované strategie ve 21.století je připravit podnik na všechny varianty budoucnosti, které s vysokou pravděpodobností mohou nastat.** Budoucnost však neznáme, přičemž se může značně odlišovat od minulosti. Tento rozpor kvalifikovaná strategie řeší důslednou aplikací principů strategického myšlení. (Podrobněji: Souček, Z.: „Úspěšné zavádění strategického řízení firmy“, Professional Publishing, 2003, ISBN – 80 – 86419 – 47 – 9.)

TŘI SCÉNÁŘE VÝVOJE ČESKÉ EKONOMIKY

Vývoj ekonomiky v globální podobě obvykle charakterizuje ukazatel hrubého domácího produktu (HDP). Přes mnoho výhrad nebyl dosud dokonalejší ukazatel nalezen. Čeští i zahraniční analytici se v současnosti odhadu budoucího vývoje vyhýbají. ***Podnikům je však nutno poskytnout určité vodítko pro úvahy o dalším vývoji, a to i za cenu rizika a omylu.***

Nejhorší ze všeho je v době krize neudělat nic! Proto jsme i za cenu velkého rizika zpracovali ***tři pravděpodobné scénáře vývoje české ekonomiky.*** Z nich potom vycházejí úvahy o vývoji českého stavebnictví a nakonec doporučení určitých strategických cílů a strategických operací.

1. Varianta OPTIMISTICKO - REALISTICKÁ (pokládáme ji za nejpravděpodobnější).

Předpokládá se další pokles HDP až do začátku roku 2010. V roce 2010 začíná stabilizace, HDP zůstává na úrovni roku 2009. Bude pokračovat intenzivní globalizace světa. Roste vliv Číny a bohatých arabských států na ekonomiku zejména evropských zemí a USA. Od roku 2011 mírný růst HDP, o 2 až 3 % ročně. V ČR jsou přidělovány z úrovně rozpočtu státu a krajů i měst "přiměřené" zdroje pro stavební projekty, resp. pro investiční výstavbu a opravy či údržbu i za cenu vysokého rozpočtového deficitu. Za "přiměřené" se považují rozpočtové výdaje zhruba ve výši roku 2009. Probíhá přípravná fáze na rozvojové období, začínající rokem 2012. Startují investice do moderních, nových, ale zatím nedefinovaných odvětví.

2. Varianta RESTRIKTIVNÍ.

Vývoj HDP probíhá obdobně jako u varianty optimisticko-realisticke. Rozpočtové výdaje na investice však podléhají "striktním" rozpočtovým omezením. Velké státní a krajské stavby se nezahajují a některé se zmrazují. Domácí soukromé investice se zahajují jen v omezené míře. Roste zájem stavebních firem o export kapacit.

3. Varianta KATASTROFICKÁ.

Pokles HDP pokračuje i v letech 2010, 2011 a 2012. Poté stabilizace a mírný růst. Restriktivní rozpočtová politika pokračuje. Také soukromé investice i nadále stagnují. Hranice států se uzavírají, vítězí protekcionismus. EU upadá, dominující roli přejímají státy, které mají dostatek hotovosti (Čína, arabské státy).

PROTIKRIZOVÉ PŮSOBNÍ STAVEBNICTVÍ VE VAZBĚ NA SCÉNÁŘE VÝVOJE

Stavebnictví je v současné české ekonomice prakticky jediným odvětvím, jehož prostřednictvím může stát – a v určité míře i regiony a obce – nějak významněji a přímým způsobem, tzn. cestou stavebních zakázek, působit na dynamiku ekonomického rozvoje a zaměstnanost. Výsledky stavební činnosti mají vždy trvalou užitnou hodnotu. Státní či další veřejné zakázky z jiných odvětví jsou v tomto směru mnohem méně významné. Příčina je v tom, že stavebnictví v důsledku své vysoké a dostatečně pestré závislosti na *tuzemských dodávkách* pro svoji výrobní spotřebu má ze všech odvětví nejvyšší přímé multiplikační účinky na celkovou domácí produkci.

Multiplikační účinky určitého odvětví na odvětví ostatní lze vyjádřit pomocí tzv. multiplikačního efektu. Hodnota tohoto multiplikačního efektu činí ve stavebnictví ČR v současné době 3,2 až 3,5. Znamená to, že každá stavební investice ve výši 1,2 mil. Kč vytváří v ekonomice 3,2 – 3,5 pracovních míst, z toho 1 ve stavebnictví a 2,2 – 2,5 v ostatních oborech. Stavebnictví významně ovlivňuje vývoj HDP, příjmy státu z daní, sociálního a zdravotního pojištění a různých poplatků a dávek.

Ve všech jiných odvětvích užití vyšších rozpočtových výdajů – zpravidla v nejvyšší míře jde o výdaje zaměřené na podporu spotřeby – je výsledný impulz pro růst domácí produkce nižší (mj. i z toho důvodu, že významná část spotřeby je kryta zbožím z dovozu).

Dalším důležitým důsledkem realizace veřejných stavebních zakázek je *jistota vyšší zaměstnanosti*, což je právě v období krize mimořádně důležité.

Pozitivem je i to, že se tu rozhodně nejedná o *žádný protekcionismus*, což je jinak v současných debatách o překonávání krize velmi citlivé téma.

Multiplikační efekt může ovšem vyvolat i negativní důsledky. Snížení počtu pracovníků ve stavebnictví o jednoho pracovníka vyvolá ztrátu zaměstnání 2,2 – 2,5 pracovníků v ostatních odvětvích. *Z tohoto hlediska má snižování investic do stavebnictví velmi negativní dopady do zaměstnanosti a s tím souvisejících národohospodářských ukazatelů.*

Samozřejmě, že v rámci rozhodování o protikrizových opatřeních státu je ve hře řada různých okolností a také pochybností o výsledných účincích toho či onoho řešení. V případě veřejných stavebních zakázek, pokud jsou to akce potřebné, účelné a veřejně prospěšné - ne tedy nějaké hladové zdi či silnice, které nikam nevedou - a také akce úsporně a kvalitně provedené, je *jistota pozitivního účinku vysoká* a rozhodně by tato cesta neměla být zavrhována nebo potlačována. Jediným omezením by zde mohla nebo měla být jen únosná míra deficitu veřejných rozpočtů.

Právě možné zvýšení rozpočtového deficitu bývá občas uváděno jako důvod k odmítání této cesty nebo alespoň k rezervovanému postoji. Ke zvýšení deficitu ovšem mohou vést i nepřímé způsoby podpory vyšší dynamiky produkce, ať již jsou to opatření ke zvýšení příjmů domácností nebo snížení příjmů státního rozpočtu cestou nižšího zdanění apod. U těchto nepřímých způsobů podněcování vyšší dynamiky společenské produkce (hrubého domácího produktu) lze přitom očekávat z již výše uvedených důvodů konečný efekt nižší a také méně jistý. Důvody pro přijetí takových opatření jsou často proto primárně spíše jiné než prorůstové.

Z provedených analýz vyplynulo, že ***z každých 100 mil. Kč investovaných do stavebních investic jsou daňové a ostatní přínosy do státního rozpočtu cca 55,5 mil. Kč ročně.*** (Podrobněji www.urspraha.cz)

Vzhledem k existujícím meziodvětvovým vazbám nemůže žádné jiné využití rozpočtových výdajů směrem k podněcování růstu produkce přinést takový efekt. Nemluvě o tom, že žádné jiné přímé zakázky pro jiná odvětví a v takovém rozsahu nejsou ani možné.

Kromě uvedených přínosů přímo navazujících na stavební procesy (tzn. od investičního záměru přes projekci, vlastní stavební práce až do předání stavebního díla do užívání), lze v širším pojetí zahrnout mezi multiplikační efekty další přínosy spočívající:

- v napojení systému dálnic a rychlostních komunikací na panevropskou síť
- ve zvýšení ekonomického rozvoje regionů, včetně možnosti směřování veřejných zdrojů do regionů nejvíce postižených krizí
- v růstech tržeb a pracovních příležitostí vyvolaných užíváním stavebního díla během jeho životnosti (pohostinství, ubytování, obchody, servisy všeho druhu, zdravotní a sociální služby, doprava apod.),
- v oblasti životního prostředí (snížení emisí, hluku, spotřeby PHM,).

PROGNÓZA VÝVOJE STAVEBNÍCH PRACÍ

Pro jednotlivé scénáře vývoje ekonomiky je v následujících tabulkách uvedena prognóza celkové hodnoty stavebních prací, dopad změn těchto hodnot (oproti roku 2008) na zaměstnanost v celé ekonomice ČR, ve stavebnictví a do státního rozpočtu.

Celková hodnota prací v optimisticko realistické variantě prakticky koresponduje s trendem investic v ekonomice (tvorba fixního kapitálu) tak, jak jsou prezentovány v makroekonomické predikci České republiky (Ministerstvo financí, červen 2009).

Z grafu prognózy stavební produkce je zřejmé, že „nůžky“ mezi optimistickou a katastrofickou variantou vývoje HDP se v čase rozevírají a v roce 2012 je tento rozdíl více jak 100 mld. Kč.

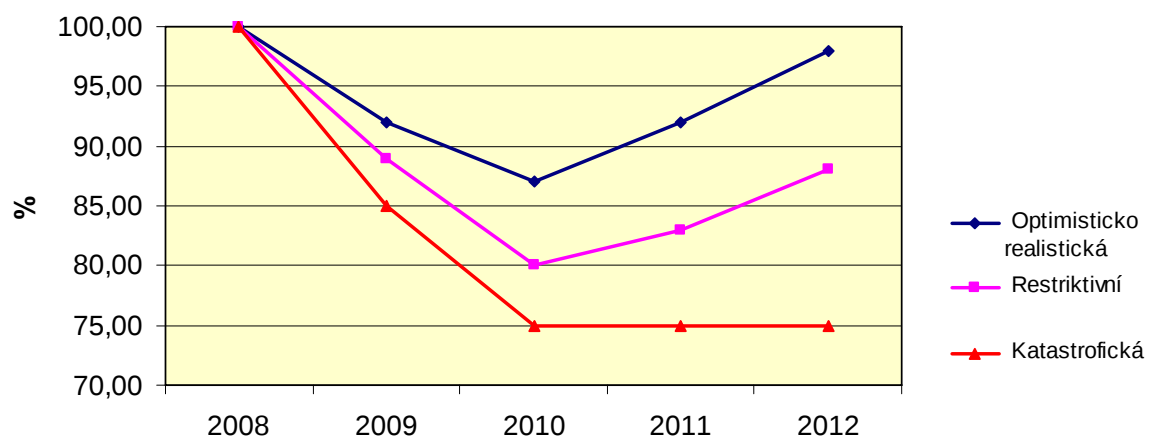
Dopady do státního rozpočtu je nutno považovat za orientační (vycházejí z multiplikačních efektů uvedených výše), avšak řád těchto efektů je zřejmý.

Prognóza vývoje dle jednotlivých variant scénáře vývoje

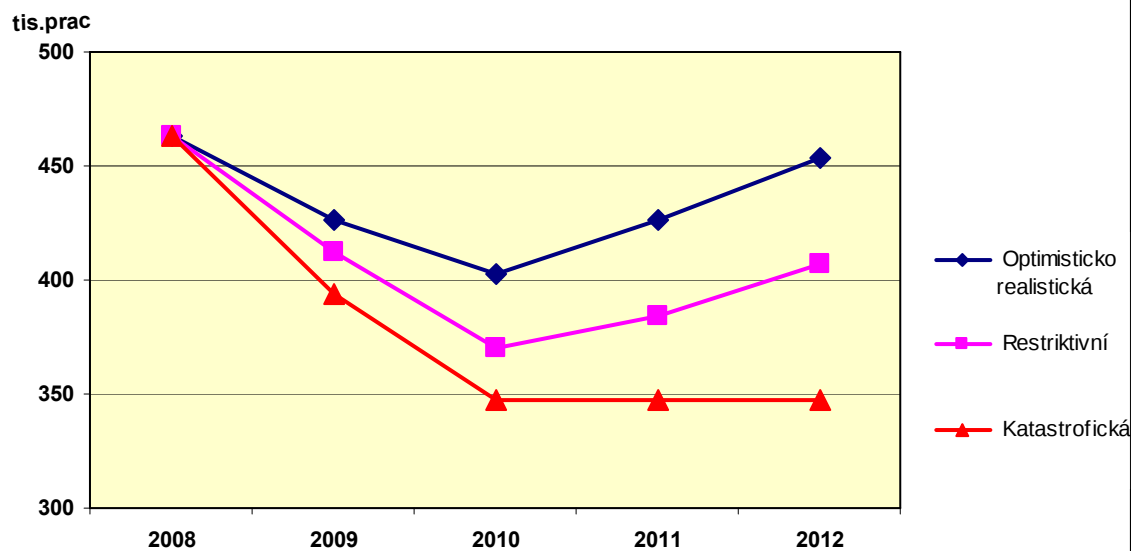
		2008	2009	2010	2011	2012
Optimisticko realistická	mld. Kč	536,6	493,6	466,8	493,6	525,8
	index k roku 2008	1,00	0,92	0,87	0,92	0,98
Restriktivní	mld. Kč	536,6	477,5	429,3	445,4	472,2
	index k roku 2008	1,00	0,89	0,80	0,83	0,88
Katastrofická	mld. Kč	536,6	456,1	402,4	402,4	402,4
	index k roku 2008	1,00	0,85	0,75	0,75	0,75
Snížení stavební produkce oproti r 2008						
Optimisticko realistická	mld.Kč		-42,9	-69,8	-42,9	-10,7
Restriktivní	mld.Kč		-59,0	-107,3	-91,2	-64,4
Katastrofická	mld.Kč		-80,5	-134,1	-134,1	-134,1
Dopady na zaměstnanost v ČR						
Optimisticko realistická	počet prac míst (tis.)		-129,5*	-210,7	-129,5	-32,55
Restriktivní	počet prac míst (tis.)		-178,15*	-324,1	-275,45	-194,6
Katastrofická	počet prac míst (tis.)		-243,25*	-405,3	-405,3	-405,3
Z toho dopady na zaměstnanost ve stavebnictví						
Optimisticko realistická	počet prac míst (tis.)	463	-37,0*	-60,2	-37,0	-9,3
Restriktivní	počet prac míst (tis.)	463	-50,9*	-92,6	-78,7	-55,6
Katastrofická	počet prac míst (tis.)	463	-69,5*	-115,8	-115,8	-115,8
Z toho dopady do státního rozpočtu, fondu zaměstnanosti, sociálního a zdravotního pojištění						
Optimisticko realistická	mld. Kč		-23,6	-38,4	-23,6	-5,9
Restriktivní	mld. Kč		-32,5	-59,0	-50,2	-35,4
Katastrofická	mld. Kč		-44,3	-73,8	-73,8	-73,8

* předpoklad k 31.12.2009

Vývoj stavební produkce v meziročních indexech k roku 2008

Dopady na zaměstnanost ve stavebnictví

SWOT ANALÝZA

I. Silné stránky českého stavebnictví a českých stavebních podniků

- schopnost provádět stavby nejvyšší technické náročnosti, kvality a obtížnosti, což bylo prokázáno realizací řady projektů v tuzemsku i v zahraničí,
- vysoká odborná kvalifikace inženýrů a architektů, opírající se o kvalitní vysokoškolské vzdělání, které má dlouholetou tradici,
- kvalifikovanost pracovníků řemeslných profesí, schopných samostatného rozhodování a improvizace,
- znalost vyspělých technologií stavění a materiálně technické vybavení k jejich provádění,
- schopnost stavebnictví pružně se přizpůsobit měnícím se podmínkám v poptávce a výrobnímu programu,
- srovnatelná produktivita práce v porovnání s vedoucími zahraničními firmami,
- vhodná velikostní i specializační struktura stavebních firem (malé, střední, velké),
- vybudované zázemí vysokých škol,
- multiplikační efekt ve vztahu k ekonomice,
- nižší náklady na pracovní sílu v porovnání s konkurencí z původní patnáctky EU,
- vazby na východoevropské ekonomiky (Rusko,...),
- stabilní a relativně zdravý finanční sektor,
- vyspělé systémy pro plánování, navrhování a řízení realizace staveb,
- vyspělé systémy pro kontrolu jakosti stavební produkce, tvorbu environmentálních plánů,
- velké firmy jsou součástí nadnárodních koncernů garantujících vyšší záruky, finanční výhoda,
- dostupnost materiálových surovin,
- rozvinutá výroba stavebních hmot.

II. Slabé stránky

- vysoká citlivost na stav národního hospodářství,
- stavebnictví nemá resortní zastoupení (neřešení průřezových otázek výstavby), stavebnictví jako resort nemá řídící strukturu; roztržitost a z toho plynoucí nejasnosti v kompetencích,
- nízká úroveň strategického řízení mnoha stavebních firem,
- klesající počty kvalifikovaných řemeslníků a nutnost kompenzovat jejich nedostatek zaměstnáváním méně kvalifikovaných dělníků, především ze zemí východní Evropy,
- nízké počty učňů, zejména některých oborů, a nedostatečný rozsah učňovského školství, hrozící deficit technicky vzdělaných vysokoškoláků,
- kvalita legislativy a její časté změny, nedostatečný nebo pomalý postup při vymáhání práva,
- nedostatečná jazyková vybavenost, neochota pracovat v zahraničí,
- nízká mobilita pracovních sil a nedostatečné podmínky pro její zvýšení,
- stagnace vědecko-výzkumných a inovačních aktivit a neefektivní podpora komercializace průmyslového výzkumu a vývoje,

- omezené možnosti podniků pod zahraniční kontrolou expandovat na zahraniční trhy v důsledku obchodní politiky jejich zahraničních majoritních vlastníků, orientujících podnikatelské aktivity těchto podniků na území ČR,
- nízká rentabilita stavebních podniků, nevytvářející dostatečný vlastní zdroj pro jejich rozvoj a inovaci,
- absence systémového posuzování veřejných zakázek (kontrolní činnost zadavatele ve všech fázích výstavby),
- nevyvážená kvalifikace investorů, nedostatečné využívání rizikové analýzy,
- nedostatečný příliv mladých kvalifikovaných pracovníků,
- dosud slabá spolupráce praxe a vysokých škol (převážně se omezuje na řešení havarijních situací),
- přílišná vstřícnost zahraničním realizátorům veřejných zakázek, transfer zisku do zahraničí,
- omezené působení českých firem na stavebních zahraničních trzích,
- působení občanských iniciativ omezujících, zpožďujících a zdražujících výstavbu,
- nízká společenská prestiž oboru.

III. Příležitosti

Jde především o:

- vytváření nových forem financování výstavby a výzkumu a vývoje, zejména spojením veřejných a soukromých zdrojů (PPP),
- tlak na vyrovnání civilizačního deficitu v ČR, vytvářející obsáhlý zásobník práce, včetně zahraničních investic v tuzemsku,
- získání grantů a dotací z EU,
- využití specifík vývoje poptávky reflektujících uplatňování prvků trvale udržitelného rozvoje výstavby,
- intenzivnější vývoj a výzkum, institucionální i projektový, včetně zapojení do mezinárodního výzkumu a vývoje, (Evropská a národní technologická platforma),
- prohloubení a zkvalitnění územní a projektové přípravy, preference koncepčnosti,
- důraz na rekonstrukce, modernizace, údržbu a opravy,
- snížení energetické náročnosti staveb (provoz), příprava a realizace energeticky úsporných staveb (v nové výstavbě, v rekonstrukcích, v oblasti kulturních památek v souvislosti s jejich komerčním využitím); zvyšování cen energií je stimulem pro vývoj nových staveb a technologií,
- rozvoj bytové výstavby,
- příprava výstavby jaderných elektráren a dalších energetických zdrojů,
- větší využití dřevní hmoty,
- širší uplatnění průmyslového stavění,
- uplatnění českých stavebních firem v zahraničí i mimo EU,
- rozvoj a uplatnění technologií využívajících druhotných surovin a odpadních materiálů, včetně recyklace a využití stavebního demoličního odpadu,
- výraznější uplatnění PPP projektů pro vybrané druhy staveb - identifikace nových segmentů,
- prověření implementace PPP projektů do infrastruktury a veřejné správy; využití podpory WLC,
- 25 mld. Kč ČEZ pro malé elektrárny,

- 25 mld. Kč MŽP – zateplení,
- potřeba rozvoje a modernizace infrastruktury; její rozvoj lze min. do r. 2013 spolufinancovat ze zdrojů EU,
- v oblasti provozu stavebních děl (zejména budov) rozvíjející se oblast facility management; tlak na zavádění systémů integrovaného FM nepochybně poroste.

IV. Hrozby

- krize ekonomiky, restrikce investic státu, měst, obcí, pokles soukromých investic
- ekonomicky nepodložené požadavky na zvyšování mezd,
- omezení nerostných zdrojů a dostupností stavebních pozemků, diferencovaně podle lokalit,
- korupce a klientelismus,
- pronikání zahraničních firem na český stavební trh, vč. firem z nových členských zemí EU,
- odliv zájmu nadnárodních investorů do jiných zemí,
- nezachycení trendu evropského stavebnictví, jeho přeměny na znalostní odvětví,
- zmrazení předprojektové a projektové přípravy,
- zvyšování věkového průměru pracovníků dělnických kategorií (řemeslné profese) a techniků,
- nedostatek učňovského školství,
- rostoucí nezaměstnanost, nedostatečný sociální smír,
- neexistence dostatečné zásoby vhodných projektů PPP a jejich nedostatečná příprava,
- neexistence dostatečně propracovaných vládních strategií rozvoje ekonomiky ČR, odvětví stavebnictví a jednotlivých stavebních firem,
- nepřipravenost vhodných projektů pro čerpání prostředků EU.

VI. STAVEBNICTVÍ

Stavebnictví bude i nadále jedním z významných odvětví české ekonomiky. Potenciální poptávka po jeho produktech je obrovská. V období 2010 až 2012 mu nehrozí nebezpečí vytlačení z trhu asijskými konkurenty. Podíl přínosu stavebnictví na tvorbě národního důchodu zůstane zhruba na dosavadní úrovni.

Struktura portfolia stavebnictví zůstane v podstatě zachována. Zvýší se podíl energetických staveb (zejména jaderné elektrárny a menší lokální zdroje). Zásobníky plynu a plynovody také vytvoří významné stavební zakázky. Zahájí se více staveb souvisejících s klimatickými a meteorologickými změnami a ochranou životního prostředí. Stavebnictví zachová svoji významnou roli jako realizátor politických rozhodnutí, kterými se bude uskutečňovat trvale udržitelný rozvoj České republiky. V souladu s cíli EU budou podporovány energeticky efektivní stavby a přednostně bude pečováno o kulturní dědictví. Prosadí se nové progresivní materiály a stavební prvky, podporované využitím nanotechnologií.

Stavebnictví využije postupující globalizace světa a změn na jeho hospodářské mapě (rostoucí vliv zemí BRIC) k rozvoji vývozu stavebních prací (ať už projekčních či manažerských) nebo i k vývozu kapitálu (a vytváření filiálek na nových trzích).

Racionalizována bude organizační struktura stavebnictví (odstranění hypertrofované subdodavatelské struktury). K tomu budou využity nejmodernější metody ICT a nové metody managementu. Vývoj bude směřovat na jedné straně k posílení pozice velkých a středních univerzálních, komplexních firem, na druhé straně firem úzce specializovaných. Dojde k

částečnému "vyčištění" trhu, některé finančně, personálně a technologicky slabší firmy zaniknou.

Zvýší se odborná úroveň managementu jednotlivých firem. Ty vypracují své kvalifikované strategie, jejichž realizace zajistí efektivní rozvoj firem. Strategické řízení se stane základem celého systému řízení firem.

Stavební technologie a stavební materiály budou výrazně inovovány a stavebnictví bude ještě hlouběji zprůmyslněno. To spolu se zdokonalením řídicích metod povede k výraznému zvýšení produktivity a současně ke snížení nákladů i cen stavebních prací, k vyšší kultuře a bezpečnosti práce, k větší šetrnosti k životnímu prostředí.

Inovace stavebních technologií se stanou středem pozornosti odborné i laické a zákaznické veřejnosti.

Zavádění nových technologií si vyžádá zvýšení kvalifikace pracovníků stavebních firem (od dělníků po top manažery), včetně pracovníků zahraničních. Vzdělávací procesy se stanou jednou z významných aktivit, stavebních firem.

STRATEGICKÉ CÍLE SVAZU PODNIKATELŮ VE STAVEBNICTVÍ V ČR

1. Aktivně spolupůsobit při vytváření optimálního ekonomického, legislativního a sociálního prostředí, vytvářejícího podmínky pro dosažení celosvětové konkurenceschopnosti odvětví českého stavebnictví.
2. Být aktivním průkopníkem zavádění výsledků vědy a výzkumu do praxe do všech oblastí stavebnictví – od používaných materiálů, přes technologie až k vědeckému řízení. Přispívat tak k podstatnému zvyšování efektivity a kultury stavební výroby i staveb a k jejich pozitivnímu vlivu na životní prostředí.
3. Podporovat vytváření nových tržních příležitostí pro stavební firmy.
4. Angažovat se v procesu zvyšování kvalifikace pracovníků ve stavebnictví v celém jeho rozsahu – od učňovského školství až po zvyšování kvalifikace vrcholových manažerů.

STRATEGICKÉ OPERACE

A. Realizovatelné na úrovni členských organizací SPS

1. Doporučit firmám zpracovat krizovou strategii pro každý podnik s ohledem na konkrétní podmínky v jakých pracuje a případně projednat s majiteli firem. SPS poskytne firmám potřebnou metodickou pomoc při plnění tohoto úkolu.

Termín: do 31.10.2009

2. Seznámit statutární orgány své firmy s touto „Strategií Svazu podnikatelů ve stavebnictví v ČR pro krizové období 2009 – 2012“.

Termín: do 31.10.2009

B. Strategické operace realizovatelné orgány SPS

V oblasti působení na politickou reprezentaci

1. Seznámit se „Strategií SPS pro krizové období 2009 – 2012“ všechny poslance a senátory poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, členy stávající vlády, vedení ČMKOS a odborového svazu Stavba, představitele parlamentních politických stran, event. další významné osobnosti a důrazně je upozornit na důsledky omezení rozpočtových prostředků a zdrojů státních fondů pro stavebnictví.

Termín: do 30.9.2009 (informovat
představenstvo SPS)

Odpovídá: prezident SPS

2. Logickou argumentací oponovat snahám po omezování veřejných rozpočtů, rozpočtů fondů a krajů na úkor stavebnictví, tedy tendence vylučující či omezující trvale udržitelný rozvoj společnosti. Podporovat proinvestiční politiku vlády. K argumentaci využít tento materiál.
3. Prosazovat tyto legislativní úpravy:
 - Pro oživení prudce klesající bytové výstavby snížit do roku 2013 DPH na původních 5%, eventuálně ji zcela zrušit (včetně oprav bytového a domovního fondu). U ostatních stavebních prací snížit DPH na 9%.
 - Vytvořit právní záruky, aby úhrady faktur ze strany veřejných investorů nebyly delší než 1 měsíc. Tím odstranit finanční potíže podniků v oblasti cash-flow z důvodu nutnosti stavět pro objednatele na dodavatelský úvěr.
 - Vyloučit dodavatelský úvěr z obchodních podmínek veřejných soutěží.
 - Zajistit, aby obchodní podmínky při zadávání veřejných zakázek přednostně vycházely ze Všeobecných obchodních podmínek zpracovaných odbornými profesními organizacemi. Zakotvit je v novele zákona o veřejných zakázkách jako metodický pokyn.

- Při novele zákona o veřejných zakázkách prosadit jako nejdůležitější kritérium při výběru nejvhodnější nabídky kvalifikační úroveň uchazečů o veřejnou zakázku (v souladu s EU Directive 2004/18/ES), nikoli nejnížší cenu.
- Stanovit proplácení prací objednatelem zhotoviteli podle skutečně provedeného rozsahu v daném čase. Zabránit tím nutnosti čerpat úvěr pro výplatu subdodavatelů a dodavatelů. Posílit tím finanční stabilitu všech podniků zapojených v návazném řetězci, a to zejména v situaci, kdy poskytování úvěrů je ztíženo.
- Zvýšit dotace na opravy bytového fondu (včetně panelových domů).
- Zjednodušit administrativu, redukovat čas nezbytný pro získání všech povolení a certifikátů podmiňujících zahájení činnosti, odstraňovat nadbytečné administrativní překážky, bránící podnikání.
- Zajistit, aby investice vyčleněné pro dopravní infrastrukturu skutečně byly použity pro tento účel.
- Stanovit povinnou státní expertizu, které jsou předmětem veřejné zakázky (např. pro stavby s předpokládaným rozpočtem nad 500 mil. Kč.
- Naplnit kompetenční zákon ve vztahu k odvětví stavebnictví.

Termín: trvale

Odpovídá: prezident SPS

4. Krajské organizace SPS projednají tuto „Strategii“ na své úrovni s reprezentacemi krajů a měst.

Termín: 20.10.2009

Odpovídají: předsedové krajských organizací ve spolupráci s vedením SPS

V oblasti podpory vytváření nových tržních příležitostí pro stavební firmy

1. Prosazovat závazné provádění některých stavebně-konstrukčních a projekčních prací souvisejících se změnami klimatu a mimořádnými meteorologickými jevy (např. povinné kontroly a revize konstrukce střech velkých rozpětí, monitorování konstrukcí v zimních obdobích, zateplování budov, dodržování zásad dlouhodobé trvanlivosti konstrukcí, střech a fasád, atd.).
2. Rozšiřovat okruh nástrojů pro zvýšení podílu vývozu stavebních kapacit (především inženýrských a manažerských) a stavebních hmot, eventuálně kapitálu ve spolupráci s EGAP, Exportní bankou a obchodními zastoupeními ČR v zahraničí.
3. Podporovat urychlení přípravy výstavby jaderných elektráren, dalších plynovodů a zásobníků plynu.
4. Prosazovat závazné směrnice k používání technologií šetrných k životnímu prostředí a úsporám energie.
5. Podporovat i zcela nové, převratné myšlenky (použití nanotechnologií, podzemní domy, domy s nulovou potřebou energie, atd.).
6. Doporučit firmám zpracovat své rozvojové strategie, zaměřené na využívání nových příležitostí (nové trhy, nové technologie, nové formy organizace, vytváření aliancí, dálkové řízení některých procesů pomocí ICT, odstranění hypertrofované struktury, zjednodušení hodnotového řetězce, atd.). Poskytnout firmám pomoc při zpracování těchto strategií.

Podporovat zejména zaměření na ty nové příležitosti, které využívají inteligenční, znalostní potenciál českých pracovníků. Přispět tak k postupnému, ale rychlému zvyšování podílu intelektuálních prací v odvětví stavebnictví.

7. Propagovat a s vládou jednat o zavedení garančních nástrojů státu (státních fondů) za úvěry na stavění – podpora stavebních projektů, které prokáží návratnost.
8. Jednat s bankami o uvolnění podmínek pro poskytování úvěrů na pozastavené stavební projekty. Zvážit možnost efektivní účasti SPS při posuzování bonity těchto projektů.
9. Požadovat zajištění finančních zdrojů na modernizaci a opravy infrastruktury z prostředků státu, krajů a měst.
10. Usilovat o rychlé čerpání z fondů EU, které jsou pohotovým zdrojem finančních prostředků.
11. Navázat kontakty s potencionálními zájemci o realizaci projektu PPP a přispívat k realizaci těchto projektů tam, kde to je účelné.
12. Vytvářet českým firmám nové příležitosti vyplývající z obnovy kulturního dědictví a to nejen na území ČR, ale i v zahraničí. Využívat přitom historicky vzniklou vysokou řemeslnou kvalifikaci českých pracovníků při současném využití nejmodernějších technologií.

V oblasti podpory zavádění výsledků vědy a výzkumu

1. Ve spolupráci s vysokými školami, Akademií věd ČR, Národní technologickou platformou pro stavebnictví, TZÚS Praha, Grantovou agenturou ČR a Technologickou agenturou ČR a dalšími vědeckými a výzkumnými institucemi zpracovat plán aplikovaného výzkumu zaměřeného do stavebnictví. Při zpracování tohoto plánu nepodlehout technokratizmu a věnovat přiměřenou pozornost i oblasti řízení.
2. Vyzvat členy SPS k finanční podpoře konkrétních projektů, obsažených v tomto plánu. Mimořádnou pozornost věnovat těm oblastem, kde lze očekávat vysoký efekt a kde by se české podniky mohly prosadit i na světových trzích (např. nanotechnologie, cementy....).
3. Stát se centrem informací o nejnovějších disponibilních poznatcích vědy a výzkumu a poskytovat tyto informace členům SPS (podrobněji viz www.sps.cz).
4. Pro rychlejší realizaci programu „Zelená úsporám“ požádat o zařazení svých dosavadních poradenských míst pro program „Panel“ do sítě poradenských míst pro program „Zelená úsporám“. V Národním stavebním centru v Brně zřídit odborné konzultační středisko pro oblast Moravy.
5. Usilovat o zařazení problematiky udržitelného stavění do „Strategie udržitelného rozvoje“, která bude vydána koncem roku 2009 jako závazný dokument pro celé národní hospodářství ČR.
6. Propagovat zásady nízkoenergetického stavění zejména u bytové výstavby na základě zkušeností a národních programů vyspělých evropských zemí.

V oblasti zvyšování kvalifikace

1. Návrhy na řešení krize učňovského školství, obsažené ve stejnojmenném materiálu SPS z roku 2008, znovu projednat s ministerstvem školství.
2. Pokračovat v úsilí o získání grantů na vzdělávací cykly (např. ADAKON), vytvářet podmínky pro čerpání prostředků z EU v oblasti vzdělávání.
3. Aktivně se podílet na vytváření systému manažerského vzdělávání pracovníků ve stavebnictví.
4. Iniciovat poskytování daňových úlev firmám, které se podílejí na výchově učňů.
5. Ve spolupráci s vysokými školami ovlivňovat přípravu absolventů pro lepší uplatnění v praxi.

Představenstvo SPS bude na každém svém zasedání hodnotit odchylky skutečného vývoje od jednotlivých scénářů uvedených v této „Strategii“ a navrhopvat i realizovat potřebná opatření, která z těchto odchylek vyplnou.

Praha září 2009